

ÅSERAL KOMMUNE
rådmannskontoret

KOMM. OG REG. DEP

01 FEB 2006

05/3280-111

Ark. 661.0

Avd. KØ/KØ/HER

Kommunal- og regionaldepartementet

Pb. 8112 Dep
0032 OSLO

Dykkar ref:

Vår ref:
05/00647-3

Sakshandsamar:
Karl Bjørnar Ballestad
Tlf: 38 28 58 27
E-post: karl-
bjornar.ballestad@aseral.kommune.no

Arkivkode:
103

Dato:
31.01.2006

HØRING- NOU 2005:18

Vedlagt følger Åseral kommune sin høringsuttalelse til NOU 2005:18 og kopi av framlegg til kommunestyrevedtak. Kommunestyret er ikkje før 2. februar så endelig vedtatt høringsuttalelse vil bli ettersendt.

Med helsing

Karl Bjørnar Ballestad
økonomisjef

Vedlegg:

- 1 Høringsuttalelse NOU 2005:18
- 2 Framlegg til kommunestyrevedtak

Kommunal- og regionaldepartementet
Pb 8112 Dep
0032 OSLO

Høringssvar vedr NOU 2005:18 Fordeling, forenkling, forbedring – Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner

Det vises til departementets brev av 11.oktober 2005.

Åseral kommune slutter opp om mandatet til utvalget – å foreta en gjennomgang av fordelingsmekanismene i inntektssystemet med sikte på å komme frem til et mest mulig enkelt og rettferdig system.

Innledning

Svært mange av kommunene i Norge har mindre enn 5 000 innbyggere. I sammensetningen av utvalget gjenspeiles ikke dette. Kun 4 av 13 medlemmer er fra kommunesektoren, 4 er forskere, og 5 er fra ulike departement. Deltakerne fra kommunesektoren er fra Hammerfest kommune, Oslo kommune, Akershus Fylkeskommune og fra KS. I tillegg har medlemmene liten geografisk spredning. På denne bakgrunn vil en påpeke at sammensetningen av utvalget er svært lite representativt for kommune-Norge, og en vil understreke viktigheten av at også kommuner med under 5 000 innbyggere blir representert i fremtidige utredninger av betydning for kommunesektoren.

Prinsipper som bør legges til grunn for endringene i inntektssystemet

1. Tilfredsstillende og påregnelige økonomiske rammevilkår.

Det viktigste for kommunal tjenesteyting er å sikre kvalitetsmessig gode tjenester til innbyggerne. Dette gjelder både distriktskommuner og i mer sentrale bynære kommuner. For at kommunene skal være i stand til å tilby et kvalitetsmessig godt tjenestetilbud og ivareta lovpålagte oppgaver, må kommunene tilføres tilstrekkelige økonomiske midler.

Videre forventes både av innbyggerne samt av storting, regjering og departementer at kommunene skal være en sentral aktør både når det gjelder bosettingsutvikling og næringsutvikling. Spesielt gjelder dette distriktskommunene. En kritisk faktor her er de økonomiske rammevilkår. Dersom distriktskommunen skal løse sine oppgaver innenfor planlegging, utvikling og tjenesteyting, må de økonomiske rammebetingelsene være både tilfredsstillende og tilstrekkelige.

Styrkingen av kommuneøkonomien i 2006 var et nødvendig skritt i riktig retning for at kommunene skal kunne ivareta de forventede og lovpålagte oppgaver. En vil påpeke viktigheten av at styrking av kommuneøkonomien bør fortsette fremover.

2. Opprettholdelse og sikring av hovedtrekkene i bosettingsmønsteret.

Det er og bør fortsatt være et mål å "ta hele landet i bruk". Det må medføre at hovedtrekkene i bosettingsmønsteret skal opprettholdes og sikres. Kommunesektoren må ha frihetsgrad til å planlegge og økonomisk kraft til å utvikle levedyktige lokalsamfunn.

3. Likeverdig tjenestetilbud.

Et likeverdig tjenestetilbud er en grunnpilar i norsk kommunal forvaltning og tjenesteyting. En vil understreke betydningen av å videreføre dette prinsippet. For at landets ulike kommuner skal kunne være i stand til å tilby innbyggerne et likeverdig tjenestetilbud, må inntektssystemet ha et betydelig innslag av inntekts- og utgiftsutjevning.

4. Fullfinansiering av statlige reformer.

Kommunesektoren har gjennom de siste årene opplevd en innføring av statlige reformer som ikke er fullfinansiert fra statens side. En vesentlig forutsetning for en tilstrekkelig kommuneøkonomi, uansett inntektssystem, er at statlige reformer fullfinansieres.

5. Mindre detaljstyring fra statens side.

Kommunesektoren opplever på flere felt omfattende reguleringer fra statlig side. En stiller spørsmål ved hvorvidt det kunne vært hensiktsmessig med en utredning knyttet til muligheten for større grad av lokal beslutningstaking og overføring av myndighet til primærkommunene?

6. Nærhetsprinsippet.

Primærkommunene har høy grad av nærhet til innbyggerne og til brukerne av de ulike tjenestene. En vil derfor fremheve viktigheten av å la beslutninger tas på dette nivået, dvs så nær brukerne som mulig.

Åseral kommune gir her tilbakemelding på enkelte sentrale forslag til endringer.

Regionaltilskudd og det nye distriktpolitiske tilskuddet

I NOU-2005:18 foreslås at dagens regionaltilskudd bortfaller og erstattes med et distriktpolitisk tilskudd.

Det er en viss basis av utgifter som påløper en kommune uavhengig av størrelse. Regionaltilskuddet har kompensert for disse utgiftene med samme kronebeløp per kommune, gitt til småkommuner, da overføringer basert på innbyggertall ikke har dekket opp for disse utgiftene. Dette er en ordning som har fungert bra for de mindre kommunene.

Kompensasjon for "smådriftsulemper" skal nå gis som en kompensasjon gjennom basistilskuddet og utgiftsutjevningen, men kun til de kommuner der smådriftsulempene er "frivillige".

Inntektssystemet bør være nøytralt i forhold til kommunesammenslutninger. Prinsippet bak regionaltilskuddet bør videreføres, og nærhet til befolkningskonsentrasjoner bør ikke påvirke rammeoverføringer.

Strukturkriteriet bør derfor ikke inn i inntektssystemet. Det bør ikke ha relevans for inntektssystemet hvor langt det er til nærmeste befolkningskonsentrasjon.

Regionaltilskuddet bør derfor ikke bortfalle, med opprettholdes.

Inntektsutjevning

Åseral kommune er enig i at eiendomsskatt, konsesjonskraft og inntekter fra konsesjonsavgifter må holdes utenfor inntektsutjevningen fordi disse inntektene er kompensasjon til kommunene for eksternt påført ulemper, og utnyttelse av lokale naturressurser.

Den samme begrunnelsen gjelder naturressursskatten. Åseral kommune mener derfor at også denne bør holdes utenom inntektsutjevningen.

Prognosebasert inntektsutjevning gir mer forutsigbare rammer for driften, som er positivt. Dersom prognosen er for lav mister likevel kommunene viktige ekstra skatteinntekter. Det bør være et system for korrigerende for forskjellen mellom prognosen og virkelige skatteinntekter i ettertid. Å kunne påvirke egne skatteinntekter er en viktig stimulans for kommunene. Kommunalt selvstyre krever at kommunene må være herre i eget hus og ha innflytelse på de økonomiske rammene, samtidig som de økonomiske rammevilkår må være noenlunde forutsigbare.

Åseral kommune støtter utvalget i at inntektsutjevningen er videreført.

Det må derfor utvikles et system som ivaretar behovet for stabilitet og lokal utviklingsdynamikk på samme tid.

Utgiftsutjevning/ Kostnadsnøkkel

Åseral kommune støtter utvalget i at utgiftsutjevningen er videreført.

Grunnskole: Kostnadsulempene ved små kommuner og spredt bosettingsmønster bør fortsatt ligge tilstrekkelig inne i kostnadsnøkkelen. Regionaltilskudd eller tilsvarende vil ikke kunne kompensere fullt ut for merutgiftene. Alternativt bør regionaltilskuddet el tilsvarende økes.

Det er positivt at kostnadsulempene knyttet til spredt bosetting og lavt innbyggertall er ivaretatt i delkostnadsnøkklene for primærhelsetjeneste og pleie og omsorg.

Oppdaterte innbyggertall er viktig. Dette gir raskere kompensasjon for konsekvensene av endringene i folketallsutviklingen og større grad av påregnelige rammevilkår.

Ordningen med oppdaterte innbyggertall bør videreføres.

Skjønnstilskuddet

Eksterne hendelser kan påvirke utgiftsbehovet betydelig. Kommunesektoren vil som hovedregel ikke ha tilstrekkelige økonomiske reserver til å kunne håndtere enhver ekstern hendelse som genererer betydelige utgifter. I lys av dette er skjønnstilskuddet av vesentlig betydning for kommunesektoren.

Kompensasjon for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift bør fortsatt gis, men ikke som en del av skjønnstilskuddet. Kompensasjonen bør være varig.

Det er foreslått at kompensasjon for endringer i inntektssystemet tas ut av skjønnstilskuddet. Det er viktig at det er ordninger som fanger opp dette slik at kommunene får tid til å innrette seg etter endrede rammer.

Dersom ikke andre ordninger fanger opp konsekvensen av alle endringer, bør det være mulighet for å få dekket dette innen skjønnnet.

Overgangsordninga

Det er viktig med en overgangsordning som sikrer kommunene tilstrekkelig tid til å tilpasse seg endringer i inntektssystemet.

Åseral kommune

Arkiv: 103
 Saksmappe: 05/00647-2
 Sakshandsamar: Karl Bjørnar Ballestad
 Dato: 26.01.2006

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2005:18

Utvalssaksnr	Utval	Møtedato
06/0008	Kommunestyret	02.02.06

Framlegg til vedtak:

Kommunestyret støtter opp om høringsuttalelsen.

Trykte vedlegg
 Ingen.

Utrykte vedlegg
 Ingen.

Bakgrunn

I 2003 ble det oppnemnt et offentlig utval som skulle gjennomgå og evaluere inntektssystemet for kommunal sektor. Inntektssystemet er et system for fordeling av statlige rammetilskot til kommunar og fylkeskommunar. Dette utvalet la 10. oktober frem NOU 2005:18.

K14 har laget et forslag til høringsuttalelse, det er denne vi har basert vår uttale på. Vi har tatt vekk enkelte avsnitt, men hele uttalelsen er kopi av K14 sitt forslag.

Høringsuttalelse

Kommunal- og regionaldepartementet
 Pb 8112 Dep
 0032 OSLO

Hørings svar vedr NOU 2005:18 Fordeling, forenkling, forbedring – Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner

Det vises til departementets brev av 11.oktober 2005.

Sign: _____

Åseral kommune slutter opp om mandatet til utvalget – å foreta en gjennomgang av fordelingsmekanismene i inntektssystemet med sikte på å komme frem til et mest mulig enkelt og rettferdig system.

Innledning

Svært mange av kommunene i Norge har mindre enn 5 000 innbyggere. I sammensetningen av utvalget gjenspeiles ikke dette. Kun 4 av 13 medlemmer er fra kommunesektoren, 4 er forskere, og 5 er fra ulike departement. Deltakerne fra kommunesektoren er fra Hammerfest kommune, Oslo kommune, Akershus Fylkeskommune og fra KS. I tillegg har medlemmene liten geografisk spredning. På denne bakgrunn vil en påpeke at sammensetningen av utvalget er svært lite representativt for kommune-Norge, og en vil understreke viktigheten av at også kommuner med under 5 000 innbyggere blir representert i fremtidige utredninger av betydning for kommunesektoren.

Prinsipper som bør legges til grunn for endringene i inntektssystemet

1. Tilfredsstillende og påregnelige økonomiske rammevilkår.

Det viktigste for kommunal tjenesteyting er å sikre kvalitetsmessig gode tjenester til innbyggerne. Dette gjelder både distriktskommuner og i mer sentrale bynære kommuner. For at kommunene skal være i stand til å tilby et kvalitetsmessig godt tjenestetilbud og ivareta lovpålagte oppgaver, må kommunene tilføres tilstrekkelige økonomiske midler.

Videre forventes både av innbyggerne samt av storting, regjering og departementer at kommunene skal være en sentral aktør både når det gjelder bosettingsutvikling og næringsutvikling. Spesielt gjelder dette distriktskommunene. En kritisk faktor her er de økonomiske rammevilkår. Dersom distriktskommunen skal løse sine oppgaver innenfor planlegging, utvikling og tjenesteyting, må de økonomiske rammebetingelsene være både tilfredsstillende og tilstrekkelige.

Styrkingen av kommuneøkonomien i 2006 var et nødvendig skritt i riktig retning for at kommunene skal kunne ivareta de forventede og lovpålagte oppgaver. En vil påpeke viktigheten av at styrking av kommuneøkonomien bør fortsette fremover.

2. Opprettholdelse og sikring av hovedtrekkene i bosettingsmønsteret.

Det er og bør fortsatt være et mål å "ta hele landet i bruk". Det må medføre at hovedtrekkene i bosettingsmønsteret skal opprettholdes og sikres. Kommunesektoren må ha frihetsgrad til å planlegge og økonomisk kraft til å utvikle levedyktige lokalsamfunn.

3. Likeverdig tjenestetilbud.

Et likeverdig tjenestetilbud er en grunnpilar i norsk kommunal forvaltning og tjenesteyting. En vil understreke betydningen av å videreføre dette prinsippet. For at landets ulike kommuner skal kunne være i stand til å tilby innbyggerne et likeverdig tjenestetilbud, må inntektssystemet ha et betydelig innslag av inntekts- og utgiftsutjevning.

Sign: _____

4. Fullfinansiering av statlige reformer.

Kommunesektoren har gjennom de siste årene opplevd en innføring av statlige reformer som ikke er fullfinansiert fra statens side. En vesentlig forutsetning for en tilstrekkelig kommuneøkonomi, uansett inntektssystem, er at statlige reformer fullfinansieres.

5. Mindre detaljstyring fra statens side.

Kommunesektoren opplever på flere felt omfattende reguleringer fra statlig side. En stiller spørsmål ved hvorvidt det kunne vært hensiktsmessig med en utredning knyttet til muligheten for større grad av lokal beslutningstaking og overføring av myndighet til primærkommunene?

6. Nærhetsprinsippet.

Primærkommunene har høy grad av nærhet til innbyggerne og til brukerne av de ulike tjenestene. En vil derfor fremheve viktigheten av å la beslutninger tas på dette nivået, dvs så nær brukerne som mulig.

Åseral kommune gir her tilbakemelding på enkelte sentrale forslag til endringer.

Regionaltilskudd og det nye distriktpolitiske tilskuddet

I NOU-2005:18 foreslås at dagens regionaltilskudd bortfaller og erstattes med et distriktpolitisk tilskudd.

Det er en viss basis av utgifter som påløper en kommune uavhengig av størrelse. Regionaltilskuddet har kompensert for disse utgiftene med samme kronebeløp per kommune, gitt til småkommuner, da overføringer basert på innbyggertall ikke har dekket opp for disse utgiftene. Dette er en ordning som har fungert bra for de mindre kommunene.

Kompensasjon for "smådriftsulemper" skal nå gis som en kompensasjon gjennom basistilskuddet og utgiftsutjevningen, men kun til de kommuner der smådriftsulempene er "frivillige".

Inntektssystemet bør være nøytralt i forhold til kommunesammenslutninger. Prinsippet bak regionaltilskuddet bør videreføres, og nærhet til befolkningskonsentrasjoner bør ikke påvirke rammeoverføringer.

Strukturkriteriet bør derfor ikke inn i inntektssystemet. Det bør ikke ha relevans for inntektssystemet hvor langt det er til nærmeste befolkningskonsentrasjon.

Regionaltilskuddet bør derfor ikke bortfalle, med opprettholdes.

Inntektsutjevning

Åseral kommune er enig i at eiendomsskatt, konsesjonskraft og inntekter fra konsesjonsavgifter må holdes utenfor inntektsutjevningen fordi disse inntektene er

Sign: _____

kompensasjon til kommunene for eksternt påført ulemper, og utnyttelse av lokale naturressurser.

Den samme begrunnelsen gjelder naturressursskatten. Åseral kommune mener derfor at også denne bør holdes utenom inntektsutjevningen.

Prognosebasert inntektsutjevning gir mer forutsigbare rammer for driften, som er positivt. Dersom prognosen er for lav mister likevel kommunene viktige ekstra skatteinntekter. Det bør være et system for korrigering for forskjellen mellom prognosen og virkelige skatteinntekter i ettertid. Å kunne påvirke egne skatteinntekter er en viktig stimulans for kommunene. Kommunalt selvstyre krever at kommunene må være herre i eget hus og ha innflytelse på de økonomiske rammene, samtidig som de økonomiske rammevilkår må være noenlunde forutsigbare.

Åseral kommune støtter utvalget i at inntektsutjevningen er videreført.

Det må derfor utvikles et system som ivaretar behovet for stabilitet og lokal utviklingsdynamikk på samme tid.

Sign: _____

Utgiftsutjevning/ Kostnadsnøkkel

Aseral kommune støtter utvalget i at utgiftsutjevningen er videreført.

Grunnskole: Kostnadsulempen ved små kommuner og spredt bosettingsmønster bør fortsatt ligge tilstrekkelig inne i kostnadsnøkkel. Regionaltilskudd eller tilsvarende vil ikke kunne kompensere fullt ut for merutgiftene. Alternativt bør regionaltilskuddet el tilsvarende økes.

Det er positivt at kostnadsulempene knyttet til spredt bosetting og lavt innbyggertall er ivaretatt i delkostnadsnøkklene for primærhelsetjeneste og pleie og omsorg.

Oppdaterte innbyggertall er viktig. Dette gir raskere kompensasjon for konsekvensene av endringene i folketallsutviklingen og større grad av påregnelige rammevilkår.

Ordningen med oppdaterte innbyggertall bør videreføres.

Skjønnstilskuddet

Eksterne hendelser kan påvirke utgiftsbehovet betydelig. Kommunesektoren vil som hovedregel ikke ha tilstrekkelige økonomiske reserver til å kunne håndtere enhver ekstern hendelse som genererer betydelige utgifter. I lys av dette er skjønnstilskuddet av vesentlig betydning for kommunesektoren.

Kompensasjon for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift bør fortsatt gis, men ikke som en del av skjønnstilskuddet. Kompensasjonen bør være varig.

Det er foreslått at kompensasjon for endringer i inntektssystemet tas ut av skjønnstilskuddet. Det er viktig at det er ordninger som fanger opp dette slik at kommunene får tid til å innrette seg etter endrede rammer.

Dersom ikke andre ordninger fanger opp konsekvensen av alle endringer, bør det være mulighet for å få dekket dette innen skjønnet.

Overgangsordninga

Det er viktig med en overgangsordning som sikrer kommunene tilstrekkelig tid til å tilpasse seg endringer i inntektssystemet.

Kopi til:

Kommunal- og regionaldepartementet
Pb 8112 Dep
0032 OSLO

Arkiv

Sign: _____